

PRIORITĂȚI ALE FORMĂRII PROFESIONALE CONTINUE A ANTRENORILOR DIN GIMNASTICĂ

Milevschi Anatolie,

Școala Sportivă de Acrobatică și Rugby, Chișinău, Republica Moldova

Ghețiu Adelina,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău, Republica Moldova

Keywords: *lifelong learning, priority, interactive learning, trampoline gymnastics, effective planning, graphic models, performances.*

Annotation. *This article addresses addresses the change produced by people who have the courage and determination to constantly learn to achieve their personal or professional goals. Hence the concept of institutions/ organizations that learn and are looking to strengthen ingenuity, individual thinking and teamwork. All lifelong learning activities result in the improvement of knowledge, skills, competences and/or qualifications for personal, social and/ or professional reasons.*

Actualitatea. Schimbările sociale de natură economică, politică, demografică, din ultimul timp, sunt cele care plasează cadrele didactice și pregătirea lor profesională în fața unor noi provocări, iar în tendințele tot mai vădite de actualizare și de inovare a sistemului de formare din perspectiva motivării de învățare pe tot parcursul vieții, atestate în practicile europene, se resimte pregnanța actualizării practicilor de formare continuă, având în vedere atât exigențele științifice și metodologice, cât și ritmul vieții sociale a acestora, mult mai accelerat și mai problematic decât în perioadele anterioare, care presupune reformări instituționale, noi proceduri, contexte și suporturi de învățare [1].

În acest context, sistemului de formare continuă a cadrelor didactice îi revine un rol central în vederea integrării sociale și profesionale a cadrului didactic, iar acesta redevine unul dintre principalii actori ai societății. Formarea cadrelor didactice trebuie să reprezinte o strategie esențială pentru asigurarea adaptării sistemului educațional la cerințele societății actuale și, totodată, pentru asigurarea calității procesului educațional [4, 5].

Actualmente, în învățământul axat pe competențe, antrenorul trebuie să dețină o manieră non-directă, diferențiată, individualizată în realizarea demersului de predare-învățare în cadrul antrenamentelor [2], să fie un mediator al învățării, facilitând legătura dintre cunoaștere și acțiune, să fie partener al elevului într-o relație educațională interactivă, să fie un valorificator al schimburilor intelectuale și verbale realizate în cadrul instruirii, să fie un bun evaluator, care pune în

practică metode, tehnici de evaluare și care încurajează, susține eforturile de învățare ale elevilor, deci, să posede un nivel înalt de profesionalism, care presupune nivelul înalt de pregătire în realizarea unei activități profesionale. Profesionalismul antrenorilor se exprimă prin realizarea armonioasă și efectivă a integrării activităților de cercetare, pedagogice, metodologice etc., fiind evidențiat ca indicator normativ, ce semnifică cerințele de bază caracteristice profesiei înaintate cadrului didactic, și ca indicator aplicativ, ce semnifică cerințele față de calitățile psihice ale acestuia [3].

Importanța formării continue a antrenorilor este dată de necesitatea reactualizării cunoștințelor și a competențelor profesionale, prevenirea efectelor evoluției tehnologice și necesitatea creșterii calității actului educațional din perspectiva adaptării la nevoile societății actuale. Schimbările tot mai dese obligă la o adaptare rapidă la situații profesionale tot mai diverse și mai provocatoare. Astfel, fiecare persoană activă profesional trebuie să se specializeze pe mai multe arii din domeniul său de activitate, lucru ce se poate realiza prin ceea ce numim formare profesională continuă [6] și care urmărește să capaciteze beneficiarul prin ofertele de pregătire și prezentare a căilor de învățare, așa încât acesta să poată îndeplini viitoarele cerințe atât din domeniul de activitate, cât și cele personale.

Conceptul pregătirii profesionale continue a specialiștilor din toate genurile de gimnastică presupune: elaborarea programelor complexe pentru procesul de instruire sportivă, etapizat pe criterii de vârstă, sex, nivel de pregătire fizică și tehnică a sportivilor, orientate spre o aplicare individuală de lucru cu sportivii; programe eficiente atât din punct de vedere al materialului (modelului) teoretic, cât și elaborarea modelelor practice și a materialelor didactice, cum ar fi: desenele-grafice ale elementelor acrobatică și accesibilitatea în implementarea acestora în practică, cu viziuni și metodici moderne de pregătire tehnică desăvârșită a gimnaștilor. Astfel, prin implementarea a astfel de strategii se va contribui eficient asupra procesului de pregătire tehnică a sportivilor din toate genurile de gimnastică, preponderent a sportivilor de gimnastică pe trambulină [7]. Componentele antrenamentului sportiv alese de antrenor ca principii profesionale de activitate trebuie să contribuie în perioada de activitate profesională la formarea unor viziuni despre anumite modele ale procesului de pregătire a sportivilor de performanță, modele maximal eficiente ca principii de activitate, cu un conținut teoretic cât mai amplu ca arie de cunoștințe și cât mai profund ca material științific a direcțiilor de cercetare.

Actualitatea procesului de formare profesională continuă a antrenorilor din diverse genuri de gimnastică poate fi eficientă doar numai în cazurile unei participări active și maximal masive a specialiștilor din toate genurile de gimnastică, care în mare măsură au aceleași izvoare și origini istorice, deci au în

mare măsură principiile de instruire a sportivilor asemănătoare, principiile care cu succes pot fi preluate și aplicate în majoritatea din aceste genuri de sport.

Organizarea și desfășurarea cercetării. În scopul identificării nevoilor de formare continuă a specialiștilor din domeniul educației fizice și sportului; reconceptualizării formării continue din perspectiva motivării de învățare pe tot parcursul vieții și optimizării strategiilor de educație permanentă, au fost evaluate în perioada februarie-octombrie 2021 programele de formare oferite de către Departamentul Formare Profesională Continuă, USEFS, dar și nevoile de formare ale celor 206 beneficiari, inclusiv 16 antrenori de gimnastică, eșantion reprezentativ pentru validarea datelor.

Scopul cercetării constă în fundamentarea programei complexe de formare profesională continuă a antrenorilor pentru oferirea diverselor priorități de formare în domeniul sporturilor gimnastice.

Obiectivele cercetării: elaborarea unui model practic de determinare a perfecțiunii tehnice a gimnaștilor, prin stabilirea structurii și conținutului modelelor tehnice ale elementelor acrobatice, reieșind din raționamentul și principalele caracteristici ale structurilor biomecanice; elaborarea unui model teoretic, prin determinarea unui sistem teoretic de planificare a procesului de pregătire tehnică a sportivilor; valorificarea experimentală a eficienței modelelor tehnicii de îndeplinire a elementelor acrobatice prin elaborarea desenelor-grafice; argumentarea teoretico-practică a modelării tehnice prin compararea evoluției tehnicii de îndeplinire a elementelor pe trambulină, cât și a procesului de pregătire tehnică a gimnaștilor din diverse etape evolutive.

Metodologia cercetării științifice se constituie din *metode teoretice*: analiza, sinteza, compararea, generalizarea; *metode experimentale*: experimentul pedagogic; *metode empirice*: conversația, anchetarea, testarea, observația; *metode de interpretare a datelor*: analiza cantitativă și calitativă a datelor cercetării și prelucrarea matematică și statistică a rezultatelor experimentale.

Rezultatele cercetării. Conform rezultatelor anchetării, cursanții sunt satisfăcuți de programele de formare, de modificările în tematica acestora, precum și de calitatea predării, *Figurile 1 și 2*. Unicul lucru pe care ei îl regretă este faptul că nu au avut posibilitate, ca și colegii din grupele anterioare, din cauza pandemiei, să participe la ore practico-metodice cu contact direct, care le oferă posibilitate să-și formeze/dezvolte abilități practico-metodice în predarea probelor de sport incluse în Curriculumul școlar, iar antrenorii la proba de sport practică etc.

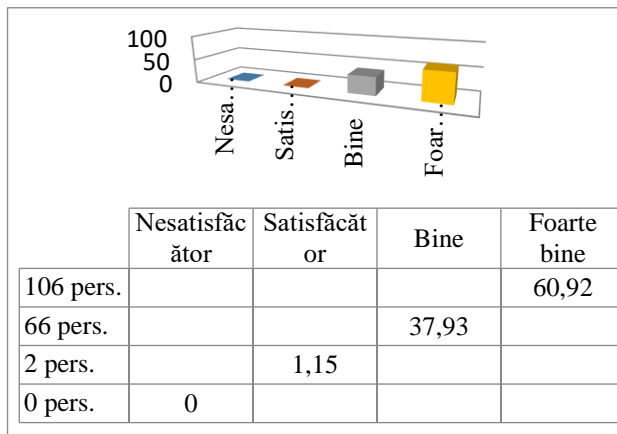

Fig. 1. Nivelul organizării cursului de formare profesională continuă, programa Științe ale educației. Formare profesori. Educație fizică, 20 credite, februarie-octombrie 2021

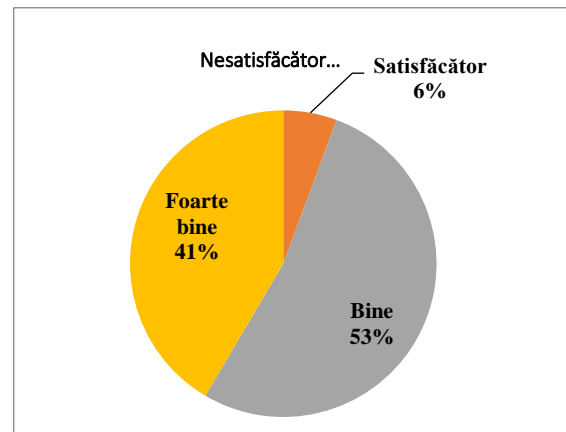

Fig. 2. Nivelul organizării cursului de formare profesională continuă, programa Științe ale sportului. Antrenament sportiv, 20 credite, februarie-octombrie 2021

În Figurile 3 și 4 se prezintă opiniile cadrelor didactice privind gradul de satisfacție referitor la asigurarea suportului metodologic (materiale) la orele din cadrul programelor de formare continuă *Educație fizică* și *Antrenament sportiv*.

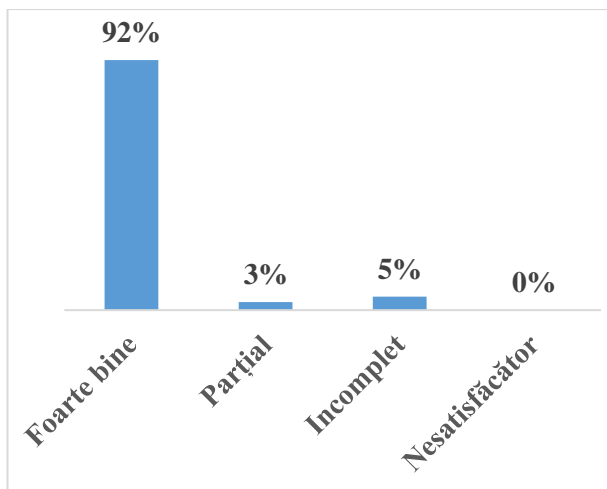

Fig. 3. Satisfacția privind conținutul programului de formare continuă, Educație fizică, 20 credite, februarie-octombrie 2021

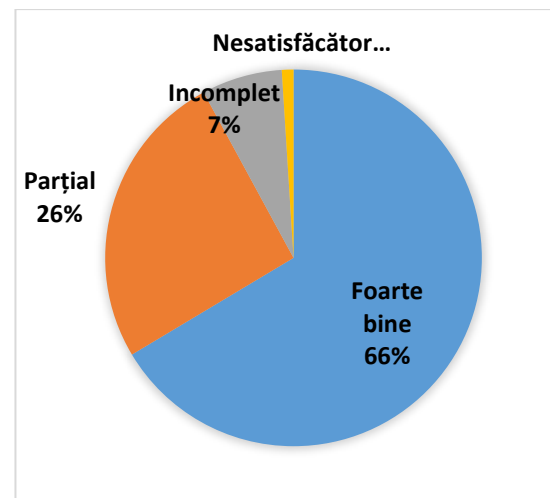

Fig. 4. Satisfacția privind conținutul programului de formare Antrenament sportiv, 20 credite, februarie-octombrie 2021

Observăm că respondenții au rămas satisfăcuți de conținutul programelor și a suportului metodologic cu care au fost asigurați. Procesul de evaluare a programelor de formare continuă are misiunea de a pune în valoare asigurarea comunității educaționale, beneficiarilor, angajatorilor și publicului larg, în general, că programa de formare profesională continuă satisface nivelul minim de

calitate, raportat la standardele de formare profesională continuă și la bunele practici naționale și internaționale dobândite pe tot parcursul vieții.

În rezultatul evaluării nevoilor de formare a celor 206 profesori de educație fizică și antrenori la diverse probe de sport s-au identificat sugestii privind actualizarea programelor de formare continuă. Implementarea și realizarea practică a modelelor teoretice și practice de instruire a sportivilor, elaborate în cadrul cercetării, sunt caracteristice unui anumit gen de gimnastică sau a unor modele de instruire universale în care sunt sau pot fi anumite tangențe comune a procesului de instruire, cum ar fi: caracterul specific (caracteristic doar unui anumit gen) al tehnicii de îndeplinire al elementelor acrobatice, al gradului lor de complexitate, exprimarea unui caracter artistic, prezente în toate genurile de gimnastică. În toate aceste modele neapărat se vor regăsi mai multe momente comune, cu caracter universal, care nu se întâlnesc nici într-un alt grup de genuri sportive înrudite. Problema corectitudinii executării tehnice a elementelor acrobatice în gimnastica pe trambulină reprezintă astăzi suportul primordial, atât în realizarea unor eforturi minime cu economie energetică maximă, cât și înscrierea performanțelor pe o curbă continuu ascendentă. Întrebarea noastră este: "Care pot fi acele modele universale ce ar exprima o tehnică de executare desăvârșită al elementelor acrobatice îndeplinite pe trambulină sub aspect de raționament, eficiență, artistism, grad înalt de dificultate, tempou înalt și stabilitate?".

Concluzii. Studiul realizat permite să conchidem că logica elaborării unui model atât teoretic, cât și practic, al pregătirii tehnice a sportivilor care practică diverse genuri de gimnastică trebuie să reiasă din scopul și obiectivele majore finale urmărite și plasate atât în fața profesorului-antrenor, cât și în fața obiectului acestei pregătiri tehnice, deci a sportivului.

O modelare a unui sistem de instruire etapizată a pregătirii tehnice a sportivului într-un ciclu anumit (etapa începătoare, avansată, măiestrie sportivă sau măiestrie sportivă avansată) de antrenament, argumentată științific, anticipează o creștere a rezultatelor sportive sigure și stabile.

Pregătirea tehnică a sportivului poate fi eficientă și rațională dacă în procesul de instruire este bazată pe înțelegerea atât a mecanismelor biomecanice, cât și pe o tehnologie de pregătire ce respectă un sistem de reguli desprinse din analiza științifică și care duce la formarea unor deprinderi tehnice stabile, precise, fără ratări sau accidente, cu maxim de amplitudine în valorificarea resurselor proprii ale potențialului psihic, fizic și moral-volitiv.

Eficiențizarea programelor pentru educația adulților, indiferent că acestea se realizează în mediu formal, nonformal sau informal, poate deveni un obiectiv realizabil dacă se iau în calcul caracteristicile psihologice specifice vârstei. Mai

precis, există câteva diferențe între modul în care învață adulții și modul în care învață copiii, care, dacă sunt ignorate, riscă să se transforme în blocaje conceptuale sau situaționale.

Bibliografie

1. Carabet, N. Formarea profesională continuă a cadrelor didactice: concept și diversitate. În: *Școala modernă: provocări și oportunități*. Chișinău, 2015. p. 238-243.
2. Carlateanu, T., Goraș-Postica, V. (coord.). *Formare de competențe prin strategii didactice interactive*. Chișinău: CE ProDidactica, 2008. 204 p.
3. Craijdan, O. Bazele teoretico-metodice ale pregătirii profesionale a profesorilor de educație fizică în sporturile gimnastice. În: *Formarea continuă a specialistului de cultură fizică în conceptul acmeologic modern: Materialele Conferinței Științifice Internaționale*. Chișinău: Valinex, 2020. 162 p.
4. Eurydice. *Rețeaua de Informare despre educație în Comunitatea Europeană*. Formarea continuă a cadrelor didactice în Uniunea Europeană și statele AELS/SEE, Editura Alternative, București, 2017.
5. Ghețiu, A. Calitatea pregătirii specialistului de educație fizică – realitate, motivație și perspective. În: *Problemele acmeologice în domeniul culturii fizice: Materialele Conferinței Științifice Internaționale*. Ediția a III-a. Chișinău: Ed. USEFS, 08.12.2017. p. 24-29.
6. Ghețiu, A. Dezvoltarea Programelor de formare profesională continuă prin implementarea Proiectului COMPASS (ERASMUS+). În: *Sport. Olimpism. Sănătate: Materialele Congresului Științific Internațional*. Chișinău: Edit. USEFS, 16-18.09.2021. 660 p.
7. Gimnastica pe trambulină. Pentru elevi capabili de performanță. În: *Talentul este fără frontiere: Materialele proiectului HURO/1001/138/2.3.1, finanțat de Programul de Cooperare Ungaria–România 2007–2013*. <http://eotvos.nyf.hu/huro/doc/tehetsegprogram-testnevel-es-gumiasztal-tanagyag-ro.pdf>.